

GLAS GORENJSKE

8. februar - kulturni dan
slovenskega naroda

(France Prešeren 2. 12. 1800 - 8. 2. 1849)

V teh dneh poteka 106. leta, znova hlepečo po novih, še lepih... Ta časa se imenuje slovenska kultura. In vanjo, v to neizmerno zakladnico je tudi naš Prešeren prispeval svoj veliki delež.

ODLOK
o proglašitvi dneva Prešerene smrti za kulturni praznik slovenskega naroda.

Osmi februar, dan smrti dr. Franceta Prešerena, slovenskega književnega genija, se proglaša za kulturni praznik slovenskega naroda.

Ta dan naj se poslej s proslavami in svečanostmi praznuje po vseh slovenskih prosvetnih in kulturnih ustanovah ter zavodih.

Ves slovenski narod naj se proslavam svojih kulturnih in prostvenih ustanov pripravi in pri njih sodeluje.

Dne 1. februarja 1945.

Za Predsedstvo SNOS

Sekretar:

Boris Kidrič, l. r.

Predsednik

Josip Vidmar, l. r.

Kaj naj bi dodali k tem zgodovinskim dejstvom? Malo, ker ne potrebujejo komentarija? Na drugi strani pa zopet ogromno in neizčrpano veliko! Ali — govoriti o velikem človeku, velikem borcu in mislec v nekaj kratkih stavkih ni lahka naloga. Težko je v nekaj skopih stavkih orisati vso veličino, generalno ustvarjalnost, umetniški izraz, človeško toplino in globino in vso občeloščensko širino genijev. Se teže pa je to, če gre za genija pri majhnem narodu, stoletja zatiranem, ki si je v najboljši gmotni in duhovni sužnosti z velikim trudom in samozatajovanjem, z neprecenljivimi žrtvami in nečloveško borbo šele iskal svoj prostor. Pod soncem, se šele boril za priznanje svoje narodnosti med ostalimi narodi na svetu.

Včasih pa tudi beseda odgovore, ker je odveč: človeku zastane dih, samo bere, gleda, posluša in uživa. To je lepota! To je utešitev tistega strastnega koprnenja v človeku, iskanja nečesa velikega, nepojimljivega, kar bo zadostilo človeku, notranosti. To je tista sla po lepoti, ki je vodila že pravčeve poezije se je razvijala, se razvija in se bo razvijala, celotna slovenska kultura, v nemajnini meri pa tudi napredek slovenskega naroda iz naroda hlapcev v narod junakov in zavestnih graditeljev socialistične družbe pri nas in v svetu.

V današnjem, včasih skoraj preveč banalno zmaterializiranim svetu atomskih in vodikovih bomb, ko svet stojimo pred absurdno odločitvijo, da visoko razvita civilizacija grozi uničiti tisočletne plodove človekovega duha in kulture, grozi uničiti predlagoceno zakladnico duhovnih vrednot, neprecenljive dedištvo naiboljšega, kar je človeštvo kdajkoli ustvarilo — (Nadaljevanje na 4. str.)

Vso pozornost novemu plačnemu sistemu

Sindikati in Socialistična zveza aktivno so-delujejo v razpravah o novi tarifni politiki

Ni slučajno, da vlada veliko zanimanje za nov način nagrajevanja v gospodarstvu, saj bodo od tega novega načina odvisni v prihodnje dohodki vsakega posameznega delavca. Kot vse kaže, bodo lahko podjetja presegla neobdavčljivi del svojega plačnega sklada za 5% in ga razen tega lahko še povečala za 10 do 15% na račun preseganja norm. Iz obdavčljivega dela dobijo pa bodo lahko podjetja uporabila 15% za pokritje raznih stroškov. Tudi obseg plačnega sklada bo nekoliko spremenjen, ker se bodo po novem načinu knjižile dnevnice in potni stroški nad 600 dinarjev, v materialne stroške in ne več v plačni sklad.

Pred organizacijami SZDL in političnimi organizacijami, ki sindikati Gorenjske je še veliko delata, če bodo hoteli nov plačni sistem in tista načela v družbenega plana, ki govore o delitvi dohodka, pravilno uveljaviti. Okrajni sindikalni svet in sekretariat SZDL za Gorenjsko, sta že pripravila vrsto se-stankov in zborovanj, na katerih bodo s sindikalnimi in aktivisti SZDL razpravljali o teh problemih. Tudi občne zbore sindikalnih podružnic in krajinskih sindikalnih svetov bodo izrabili za razpravo o novi tarifni politiki in družbenem planu. V večjih industrijskih sredisih, kot so Jesenice, Tržič, Kranj, Škofja Loka itd., pa bodo imeli v prihodnjih dneh še širša posvetovanja, katerim bo prisostovali člani občinskih odborov SZDL, sindikalnih podružnic KSS, delavskih svetov in upravnih odborov ter drugi.

Vodstvo SZDL in sindikativ sta že pretresala vprašanja novega plačnega sistema, posebno še tistega dela, ki pripada lanskoletne napake. Tako se pojavljajo v celotnem sistemu, ki ga kaže družbeni plan težje, katerim se bodo morale organizacije zo-peraviti s političnimi dokazi.

V zvezi s pripravljanjem nove tarifnih pravilnikov in ocenjevanja delovnih mest, bo glavna naloga kvalitetno izboljšati norme, razširiti normirana delovna mesta ter odpraviti lanskoletne napake.

Tako se pojavljajo v celotnem sistemu, ki ga kaže družbeni plan težje, katerim se bodo morale organizacije zo-peraviti s političnimi dokazi.

Smledniška anketa potrjena

Na zasedanju OLO Kranj so odborniki sprejeli poročilo o delu Pripravljalnega odbora za formiranje komun na Gorenjskem — Potrditev teritorialne razdelitve okraja

Pretekli ponедeljek je bilo v Kranju zasedanje Okrajnega ljudskega odbora, na katerem so odborniki potrdili dosedanje delo Pripravljalnega odbora za formiranje komun na Gorenjskem. Poročilo o delu je podal član predsedstva odbora tov. Miran Košmelj.

Ze prejšnji teden je poročilo sprejelo novo upravno-teritorialno razdelitev. Predlog bo še dne predložen Ljudski skupščini LRS, ki bo nato s posebno resolucijo obvestila tudi Ljudski skupščino FLRJ, ki bo o teh spremembah verjetno razpravljala že na svojem naslednjem zasedanju.

Ze prejšnji teden je poročilo sprejelo novo upravno-teritorialno razdelitev. Predlog bo še dne predložen Ljudski skupščini LRS, ki bo nato s posebno resolucijo obvestila tudi Ljudski skupščino FLRJ, ki bo o teh spremembah verjetno razpravljala že na svojem naslednjem zasedanju.

Odborniki Okrajnega ljudskega odbora so v nadaljevanju razpravljali tudi o anketi v Smledniku in okoliških vaseh ter v Zg. Luši. OLO je upošteval rezultate anket, v katerih se je velika večina prebivalcev izjavila za kranjsko komuno oz. za komuno v Selški dolini. Zanimivo pri tem je, da se je en sam odbornik OLO — (iz Smlednika) pri glasovanju o smledniški anketi vzdržal glasovanja.

Ob zaključku zasedanja so odborniki soglasno potrdili delo Pripravljalnega odbora in

Novi odbor SZDL in komite ZKS

V sredo 26. januarja je bil v spregovoril predsednik odbora in Ijudski poslanec A. Janko.

Novi odbor SZDL za komuno Kamnik je sestavljen iz predsednikov in tajnikov vseh dosedanjih občinskih odborov, za predsednika je bil izvoljen član Okrajnega odbora SZDL tov. Srečko Rot.

Komite ZKS za kamniško komuno ima 7-članski sekretariat, za sekretarja pa je bil izvoljen član OK ZKS tovaršnik kamniške komurje pa je A. Lah.

Iz vsebine

Zunanjepolitični komentar

Plača pa naj socialno zavarovanje

V Tržiču se bo razvila nova industrija

DNEVI NAŠE SREČE Nova premiera PG

Požig Prešernove literarne zapuščine

IZ PARTIZANSKIH DNEVNIKOV

Družinski pominki

Gorenjski pionir

HUMOR V SVETU

KRIK IZ NOĆI

V radovljiskem okraju so v zvezi z omejitvami investicijskih skladov, kakor to določa družbeni plan, predstavniki nekaterih podjetij mnenja, da bodo uporabili pač ostale svoje sklade za investicije. Tako ravnanje pa bi bilo bilo ravno tako škodljivo, kot če bi investicijske sklade uporabili v druge namene.

Se več je pojavov in to celo v večjih kolektivih, da organi družbenega upravljanja in tudi estali činitelji v podjetjih ne poznojo v zadostni merni osnovi novega družbenega plana. Ta dejstva povedo, da so v kolektivih še vse premalo preučili letoski družbeni plan.

Prav zaradi vseh omenjenih problemov je sindikat mnenja, da bodo letos pri sestavljanju družbenih planov morali sodelovati vsi kolektivi, in da tarifnih pravilnikov ne bodo sprejemali brez razprave o družbenem planu in brez sodelovanja vsega kolektiva.

Sestanek Tito - Naser

V soboto se bo egiptovska delegacija vkrcala na »Galebu«, kjer se bo razgovarjala z jugoslovanskimi predstavniki

Predsednikova ladja »Galeba« z rušilcem »Triglav« in »Bokovo« se z vsakim dнем bolj bliža domovini. Predno pa bo predsednik republike Tito ponovno stopil na jugoslovanska

tla, se bo sestal na poti skozi Sueški prekop na »Galebu« z ministrskim predsednikom egiptovske vlade Naserjem. Priprave za ta sestanek, ki bo v soboto, so v polnem teku.

Ministrskega predsednika Naserja bodo spremljali še ministra za zunanje in notranje zadeve ter minister za narodno obrambo. Z jugoslovanske strani pa se bodo razgovorov udeležili razen predsednika Tita še podpredsednik zveznega Ivinskega sveta Aleksander Rankovič in državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popovič.

Do razgovorov bo prišlo na željo predsednika Naserja. Razgovori na »Galebu« bodo plod povojnega tesnega sodelovanja med našima dvema državama, ki se je začelo že leta 1944. Od tedaj naprej pa se naše sodelovanje kaže tudi v vedeni bolj živahnih trgovinskih razmenah.

Razgovori Tito - Naser bodo brez dvoma pripomogli k razčlenjenju gledišč o raznih političnih vprašanjih na svetu in utrditi nadaljnega miroljubnega sodelovanja med državami.

Velika izbira nagrad

Še je čas, da postanete naročnik našega lista

ZE V ENI PREJŠNJIH ŠTEVILK SMO NAPISALI, DA NASIM NAROČNIKOM PRIPRAVLJAMO PRIJETNO PRESENEČENJE V OBLIKU NAGRADNEGA ZREBANJA, KI SE GA BODO LAHKO UDELEŽILI VSI NAROČNIKI NAŠEGA LISTA, KI BODO DO 28. FEBRUARJA FORAVNALI NAROČNINO ZA TEKOČE LETO. DA OMOGOČIMO PRAV VSEM NAROČNIKOM, STARIM IN NOVIM, SODELOVANJE, SMO NEKATERIM ŽE V PREJŠNJI STEVILKI PRILOŽILI POLOŽNICE, OSTALIM PA SMO JIH PRILOŽILI DANES.

KAKSNO PRAVZAPRAV BO TO ZREBANJE IN KAKŠNI SO POGOJI ZA UDELEŽBO. PRAV NOBENIH POGOJEV NI — SAMO NAROČNINO JE TREBA PORAVNATI IN ZE BOSTE NA SEZNAMU UDELEŽENCEV. ZREBANJE BO JAVNO IN SE GA BODO LAHKO UDELEŽILI VSI BRALCI IN PRIJATELJI NAŠEGA LISTA.

UREDNIŠTVO JE PRIPRAVILO ŠTEVILNE LEPE IN BOGATE NAGRADE, KI SO JIH ZA NAŠE BRALCE DAROVALA ŠTEVILNA PODJETJA NA GORENJSKEM. ČE POMISLIMO SAMO NA DVA RADIO APARATA, KUHINJSKO OPRAVO, GRADE, MATERIJAL, TEKSTILNO BLAGO, OBUTEV, PREHRANBENE IZDELKE, DVE HRANILNI KNJIZICI S PO 5000 DINARSKIMA VLOGAMA ITD., ITD., POTEZ ODLOCITEV PRAV GOTOTO NI TEŽKA. ZA 400 DINARJEV LAJKO PREJMITE NOV RADIO APARAT, KI JE VREDEN 40.000 DINARJEV. NO, RADIO APARATA STA RES SAMO DVA IN LE DVA SRECNEZA JU BOSTA LAHKO ODNEŠLA DOMOV. VELIKO PA JE SE DRUGIH NAGRAD, KI BODO PRAV TAKO PRESENEČENJE IN VESELJE ZA NAŠE NAROČNIKE.

Z zbiranjem nagrad pa naše uredništvo še ni zaključilo. IZ DNEVA V DAN DOBIVAMO NOVE IN NJIH STEVILNO STALNO RASTE, KOLIKO JIH BO, NITI MI V UREDNIŠTVU SE NE VEMO. VEMO LE TOLIKO, DA BO SKUPNA VREDNOST NAGRAD ZNAŠALA OKOLI POL MILIJONA DINARJEV. PRAVZAPRAV KAR CEDNA VSOTA DENARJA, KI JO SMO SKUSALI SE PRESEČI.

NAROCITE SE TOREJ NA NAS LIST, V KATEREM JE PRAV ZA VSAKEGA NEKAJ. TUDI ZA VAS PLACAJTE NAROČNINO ZA TEKOČE LETO IN MI VAS BOMO UVRSTILI V SEZNAM UDELEŽENCEV VELIKEGA NAGRADNEGA ZREBANJA »GLASU GORENJSKE«.

KITAJSKA VOJNA LADJE
NE OVIRAO KUOMINTANGOV
TRANSPORTOV
Ladje ameriškega ladjevja
spremljajo kuomintanske ladje, ki evakuirajo civiliste
s Tačenskega otočja.

Stiri kitajske oborožene ladje, ki patruljirajo po Kitajskem morju, niso skušale zaustaviti ladje, ki prevaža civiliste na Formozu in ki jo je spremljal ameriški rušilec. Sodijo, da se skuša Kitajska izogniti spopadom z ameriškimi vojnimi ladji, ki se pripravljajo, da začetijo evakuacijo kuomintanskih čet z obalnih otokov, če bi do njih priskočili.

PROUCILI BODO STATUT
BALKANSKE POSVETOVALNE SKUPŠČINE

Idejo o Balkanski posvetovalni skupščini, ki jo je že lansko leto, ob obisku predsednika Tita predlagal maršal Papagos bodo, proučili na konferenci zunanjih ministrov, ki se bo začela 28. februarja v Ankari. Odbor Stalnega tajništva že pripravlja osnutek statuta Balkanske posvetovalne skupščine, ni pa še znano, ali bo to nalogo izpolnil sedanjši odbor ali novi odbor, ki bo prevzel svoje funkcije, brž ko se bo Stalno tajništvo preseilo v Ankaro.

PRI ATOMSKIH VAJAH

BO SODELOVALO

9000 VOJAKOV

Obrambno ministrstvo je sporocilo, da bo v atomskih vajah, ki bodo spomladji v puščavi Newade, sodelovalo 9000 vojakov. Smoter teh vaj je razen drugega tudi ocenitev rezultatov, ki so bili doseženi med vajami ameriških enot za atomsko vojno.

GLAS GORENJSKE

Iz daja:

Casopisno, založniško in tiskarsko podjetje

>GORENJSKI TISK<

Kranj, Koroška cesta 6.

Direktor:

Sumi Nace.

Urejuje:

uredniški odbor.

Odg. urednik:

Slavko Beznik.

Tel. uredništva: št. 475, uprave št. 190 / Tek. rač. pri NB Kranj - okolica št. 624-T-127 / Izjava vsako soboto / Letna naročnina 400, polletna 200, četrletna 100 dinarjev. Posamezna štev. stane 10 din

Kranj bo dobil pokrito tržnico Od petka do petka

Zbori toliver bodo v Kranju 8., 9., 10. in 11. februarja - Prometni davek bodo plačevali obrtniki začasno kot doslej

Pretekli teeden so odborniki Ijudskega odbora meste občine v Kranju razpravljali o delu odbora v preteklem letu. O uspehih in neuspehih tega dela smo poročali že v prejšnji številki našega lista.

Včer pozornosti in časa pa so dosedanjih stopnjah posvetili odborniki razpravo o načrtu za letošnje leto. Ceprav je višina sredstev, s katerimi bo razpolagal v letošnjem letu ljudski odbor še v precejšnji megi, so vendar odločili, naj se že pred sprejetjem mestnega družbenega plana, ki bo še le ustanovil letošnji gradbeni načrt, spričo ugodnega vremena sklenje pogodbe za izvedbo naslednjih del: nadaljevanje gradnje Osnovne šole v Stražišču, gradnje mesteve klavnic, stanovanjskih blokov na Zlatem polju ter adaptacije pokrite tržnice.

O uspehih ljudskega odbora in o ostalih načrtih ter potrebah v letošnjem letu pa bodo razpravljali volivci na svojih zborih 8., 9., 10. in 11. februarja, kjer bodo lahko dali kritične pripombe in seveda tudi predloge.

Ljudski odbor pa je prav tako sprejel odlok, da bodo obrtniki - zasebniki plačevali začasno prometni davek, dokler ne bodo izdani posebni prepisi, po

priobitev pa bo pokrita tržnica, katero bodo preuredili v bivših poslovnih prostorih čevljarske zadruge v Kranju. Gostinski, obrati in razne menze bodo lahko kupovali zelenjavo na trgu šele po deseti urji, kar bo omogočilo pravočasno preskrbno meščanov. Tudi bosanske preproge bodo odsljek Kranjančev kupovali le na tržnici, ker je prodaja po hišah prepovedana.

Kaj pogrešamo v jeseniški čitalnici?

Ne mislim pisati o tem, kako priljubljen prostor je postal jeseniška čitalnica, ampak o načrtu, ki so za nabavo zelenjave navezani zgolj na trg, pa je nov odlok o tržnem redu,

ki predvideva v Kranju vsak dan; prav posebna priobitev pa bo pokrita tržnica, katero bodo preuredili v bivših poslovnih prostorih čevljarske zadruge v Kranju. Gostinski, obrati in razne menze bodo lahko kupovali zelenjavo na trgu šele po deseti urji, kar bo omogočilo pravočasno preskrbno meščanov. Tudi bosanske preproge bodo odsljek Kranjančev kupovali le na tržnici, ker je prodaja po hišah prepovedana.

ni ves revialni tisk, ki izhaja v Sloveniji. Med revijami pogrešam Našo sodobnost in Besedo, ki izhajata v Ljubljani, Nova obzorja (Maribor), Borec (Koper), Ljudsko prosveto (Novo mesto), Razgledje (Trst) in Ljudsko pravico, Glas Gorenjske, Delavska enotnost, TT in morda še kaj, kar bi najbolje vredel povedati upravnik čitalnice. Toda časopisje še ni vse, kar si bralec želi. Večkrat bi bil segel tudi po revijah, ki jih je v čitalnici zaenkrat že vedno premalo, saj Tovariš, Obzornik, Socialistična misel, Planinski vestnik in Borec še

Jesenški spomenik padlim bo med najlepšimi

Vsi večji pa tudi mnogi borba jeseniškega delavca v manjši kraji na Gorenjskem že imajo spomenike v spomin na borbo jeseniškega delavca v padlim v NOB, le Jesenice, čeprav eden največjih industrijskih krajev, spomenika še nima. Res je sicer, da stoji na območju Jesenice že več spomenikov, tako na Belém polju nad Hrušico, Pod Mežakljo, na Javorinu, na Blejski Dobravi, na Planini pod Golico itd., vendar v središču Jesenice spomenika še ni. Z gradnjo spomenika so zavlačevali zaradi predvidenih regulacijskih načrtov pred središču Jesenice, na prostoru med Titovim domom, gimnazijo in fizičnim domom. Prebivalstvo Jesenice bo tako samo odločilo o obliki spomenika in o prostoru, kjer naj bi spomenik stal.

Po mnenju arhitektov bo predstavljali jeseniški spomenik na Jesenicah, ki je že pričela z delom. Osvojila je sklep, da po svoji idejni vsebinib enega mora biti jeseniški spomenik tak kakršen industrijskim Jesenicam in njegovim zgodovini tudi v mestu postali bolj živahn. V okviru Mestnega odbora Zvezne borcev je komisija za postavitev osrednjega spomenika na Jesenicah, ki je že pričela z delom. Osvojila je sklep, da po svoji idejni vsebinib enega mora biti jeseniški spomenik tak kakršen industrijskim Jesenicam in njegovim zgodovini tudi v mestu postali bolj živahn. Spomenik bo upodobil tri ideje. Prva ideja je odkrit 1. avgusta leta 1956.

— a

Predavanje Vide Tomšičeve

Kulturno-prosv. odsek kamniške »Solidarnosti«, ki je letos zamenjal dosedanje Ljudsko univerzo, posveča vso skrb prosvetnim, političnim in gospodarskim predavanjem. Začeli so z literarnim večerom, ta petek pa je bilo predavanje tovarišice Vide Tomšiče o nekaterih sklepkih zadnjega zasedanja OZN v New Yorku, ki mu je predavateljica — kot naš delegat — sama prisostvovala. V veliki dvorani doma je nad 500 poslušalcev pozorno sledilo zanimivemu predavanju.

Družbeni plani — republiški in zvezni so še vedno predmet široke razprave po našem časopisu. Kako tudi ne! Saj predstavljajo kažipot za razvoj našega gospodarstva v tekočem letu. Kar pa je najvažnejše: samo če bomo vse razumeli, kakšne obveznosti naša vsakemu od nas letosnji družbeni plan in bomo te obveznosti tudi izpolnjevali, lahko pričakujemo, da bo letosnji plan prinesel to, kar smo zmanjšali pričakovati že od lanskega — zvišanje življenjskega standarda. Lansko leto s predvidenim znižanjem cen ni bilo nič, letos pa bo treba napeti vse sile, da se bo predvideno povrašanje plač res odrazilo na družbenem standardu in se ne bo zgodilo v povečanju cen posameznim proizvodom. Moramo pa si biti sezveda na jasnom, da vse to zavisi od nas vseh in od vsakega pojedinka posebej.

Slovenci smo dobili svoj družbeni plan v tem tednu. 7. januarja ga je namreč sprejela Ljudska skupščina in s tem je postal zakon. Naslednji dan je Ljudska skupščina sprejela tudi predlog republiškega proračuna in predlog zakona o proračunu za leto 1955. Razen tega pa je bil na tem zasedanju sprejet tudi predlog zakona o volitvah poslanec v Ljudsko skupščino LRS na področju koprskega okraja, nadalje predlog o podejlevanju Prešernovih nagrad, predlog zakona o zobozdravstveni službi, predlog odloka o ustanovitvi sveta umetniških akademij in predlog odloka o ustanovitvi filmskega sveta.

Včeraj sta pričela z delom odbora z gospodarstvo Zvezne ljudske skupščine, ki bosta obravnavala tri zakonske načrte. Najprej bosta pretresla načrt osnovnega zakona o gozdovih, kajti vprašanje gozdarstva in gospodarjenja z gozdnim bogastvom je pereč problem in ga pa treba čimprej temeljito urediti z ustreznim zakonom. Ko smo že pri gozdovih, naj omenimo, da bo letos vloženih za pospeševanje gozdarstva 5 milijard in 300 milijonov dinarjev. Od tega bo Slovenija porabila 571 milijonov dinarjev. Ta sredstva se bodo porabila za graditev gozdnih prometnih zvez, pogozdovanje gozlic, bogatitev čistih bukovih gozdov ter urejevanje hudoščkov. Prav tako računajo, da se bo letos občutno zmanjšal obseg poseka lesa. Predvidevajo, da bomo letos posekali 600 tisoč kubičnih metrov manj lesa kot lani. Tu računajo predvsem na zmanjšanje sečnje za potrebe kmečkih gospodarstev, kajti ta so lani porabila nič manj kot 7 milijonov kubikov lesa. Morda bi res kazalo del te kolicine nadoknaditi s premogom ali na kakršenkoli drug način.

Drugi zakonski osnutek, o katerem bosta razpravljala gospodarska odbora Zvezne ljudske skupščine, je načrt zakona o vinu. Predvideva se, da ta zakon sicer ne bo prepovedal proizvajanje umetnih vin, vendar bo točno določil, da se morajo umetna vina tudi kot tako prodajati. Tako nas bo ta zakon končno vendarle obvaroval pred različnimi »fabriciranimi« terari, rizlingi in šponi, ki jih naročamo v dobr veri, da bodo dobili pristne. Doslej so kmetje okrog Kostanjevice predelali vsega skupaj 3 vagone cvička, v Sloveniji pa se ga je stočilo 90 vagonov. To »anomalijo« bo ta zakon odpravil. Tretji zakonski osnutek pa je načrt zakona o prevozu na železnicah, ki urejuje odnos med železnico in strankami, ki se poslužujejo uslug železnic.

V Narodni banki FLRJ se je ta teden zvedelo, da je v preteklem letu s pomočjo kredita zgradilo 7000 delavcev in nameščence svoje hišice. Gradbeni stroški za ta nov stanovanjski fond, ki zajema 600.000 m² površine, so znašali 3,5 milijarde dinarjev. V primerjavi s cenami pri gradnji stanovanj v družbenem ali zadružnem sektorju, so gradbeni stroški pri gradnji individualnih stanovanj precej manjši. Ta razlika v ceni pa nastane predvsem zato, ker individualni investitorji precej del pri gradnji opravijo sami, si brezplačno oskrbe razne gradbene potrebuščine in imajo druge olajšave v smislu uredbe o graditvi stanovanjskih hiš za delavce in uslužbence.

Zanimivi podatki

Ljudje in dogodki

Med kladivom in nakovalom

Težave Mendes-Francea v francoski skupščini

To sredo popoldne je začela v francoski skupščini »velika debata« o Severni Afriki. Veliča zato, ker gre za nič manj, kot za obstoj ali padec sedanje Mendes - Franceove vlade. Prvi dan razprave je dokazal, da bo v skupščinskih klopljih res vroče, saj se je že za uvod prijavilo k besedi nekaj več kot 20 poslancev in 15 interpelantov. Kolkot se je jih bo še zvrstilo do petka, ko predvidevajo, da bo razprava zaključena.

Desničarska opozicija je glede izida te debate zelo optimistična. Napoveduje padec sedanje vlade in opozarjanje na neuspeh, ki ga je doživel pred dvema dnevoma (torej v tork) vlada pri glasovanju o proračunu za februar, ko je ostala za 39 glasov v manjšini. To razlagajo kot uvod v nov neuspeh. Zmernejši so pri teh napovedih bolj opreznii in opozarjajo, da se je doslej Mendes - France v vseh težavnih okoliščinah dobro znašel in se bo tako tudi v sedanjih. No, pa pustimo ugibanja in poglejmo raje, kaj je tisto, kar razburja duhove in od česar zavisi nadaljnja usoda francoske vlade in severnoafriškega problema.

Severna Afrika že dalj časa dela francoskim politikom hude skrbi in sive lase. »Dobri starčasi«, ko je bilo gospodarjenje naroda nad narodom običajen pojav, so prešli. Nacionačna gibanja, ki so se raznabila posebno po drugi svetovni vojni, so začela rušiti kolonialna carstva. Posebno v Aziji se je pojavilo po drugi svetovni vojni precej novih samostojnih držav. To gibanje pa se ni

Tunis in Maroko sta francoska protektorata, prvi od leta 1881, drugi pa od leta 1912. Alžir pa je že od leta 1879 dalje sestavni del Francije. Razdeljen je v tri departemente (okrožja) in pošilja poslance v francosko skupščino. Vse tri dežele so naseljene pretežno z berberskimi plemenimi in Arabci, medtem ko je belcev — pretežno Francozov — le okoli 14 odstotkov. V vseh treh deželah prevladuje poljedelstvo. Pridružujejo predvsem datelje, olive in druge subtropske kulture. Poljedelstvo je še precej privredni, razen predelov ob morju, kjer so francoski dosejenci organizirali donosna vloge. Fevdalni ostanki so še precej močni. Od rudnika

malno sta bila sicer leta 1946 Tunis in Maroko preimenovana v tkzv. »pridruženi« državi, v Alžiru pa so leta 1947 dobili domačini enake pravice, kot so jih imeli dotlej le francoski priseljenci. Vendar to položaj ni popravilo, ker so vse te odredbe v proklamaciji ostale le na papirju. Sledi ko prej so se francoske oborožene sile čutili poklicane, da v krvi zaduže vse poizkuse ljudskega gibanja za narodno osvoboditev in to na prav tako neobziren način, kot so to delale med leti 1830 do 1847 za časa bojev z Abd-el-Kaderjem, ob osvajjanju Alžira in s prav tako brutalnimi metodami, kot so Catlie alžirske upor leta 1881.

Zato za Francoze situacija v

opustiti sanje o kolonialnem vodje nacionalnih gibanj v gospodstvu, pa so domači fevdalci ogorčeni zato, ker posega mi koncesijami niso zadovoljni reforma v njihove življenjske in terjajo popolno svobodo za interes. V Alžiru je policija svoje dežele. Koncesije se zde sedaj namreč v rokah fevdalcev, ki jih naročamo v dobr veri, da bo dobili pristne. Doslej so kmetje okrog Kostanjevice predelali vsega skupaj 3 vagone cvička, v Sloveniji pa se ga je stočilo 90 vagonov. To »anomalijo« bo ta zakon odpravil. Tretji zakonski osnutek pa je načrt zakona o prevozu na železnicah, ki urejuje odnos med železnico in strankami, ki se poslužujejo uslug železnic.

Ko bo zadnji bralec v zadnjem glasnjaku terjajo rešitve in je vse prebral ta stavek, bo že samo vprašanje, ali se bo ta znan izid razprave o Severni Afriki v francoskem parlamentu s tem ohranilo Franciji v tu. Znana bo tudi usoda, ki je Severni Afriki vendarle neko pri tem doletela Mendes-France - ali pa z orožjem. V celo vlogo. Toda najsi bo od tem primeru Francija na Se- ločitev tak ali pa drugačna.

Ko bo zadnji bralec v zadnjem glasnjaku terjajo rešitve in je vse prebral ta stavek, bo že samo vprašanje, ali se bo ta znan izid razprave o Severni Afriki v francoskem parlamentu s tem ohranilo Franciji v tu. Znana bo tudi usoda, ki je Severni Afriki vendarle neko pri tem doletela Mendes-France - ali pa z orožjem. V celo vlogo. Toda najsi bo od tem primeru Francija na Se- ločitev tak ali pa drugačna.

Severna Afrika ne more več računati, da je jasno: alžirski, tuniški, libijski, maroški primer vedno bolj pozitivno rešitev. S. Beznik

V Tržiču se bo razvila nova industrija

Na Bistrici so velike možnosti za razvoj industrije gradbenega materiala

Na Bistrici pri Tržiču obstojo primitivni pesek kopljejoči sedaj dva kamnoloma, kjer namreč s krampi, zato je se kopljejo dolomitno - apnenčasti veda tudi delovni učinek temu primeren.

Ker so odgovorni gospodarski organi v Tržiču ugotovili, da je lahko pridobivanje te vrste gradbenega materiala zelo pridobitno, so sklenili investirati v to industrijo vsa letosnjšnja razpoložljiva denarna sredstva. Da bi kar se da mehanizirali pridobivanje, so že nabavili ustrezne stroje: drobilec, diesel motor, dvigala, transportni trak, mlini s paracijskimi siti, ki bo lahko drobil pesek v šestih različnih velikostnih vrstah. Ti stroji, ki so že v Tržiču, bodo dovolj močna osnova za rast industrije gradbenega materiala na Bistrici. Ne bo odveč, če podarimo, da se za ta kakovostni pesek zanimajo tudi kupci v vsej državi, zlasti pa še v inozemstvu.

Smoter investicij v to industrijsko panogo tržiškega kota pa ni samo v tem. Začeti namreč, če ne že letos, drugo leto pa prav gotovo, s pridobivanju najrazličnejših betonskih izdelkov (cementnih cevi in plošč itd.). Cez nekaj ted-

nov pa se bo že nabavilim strojem pridružiti še šestnajsti avtokiper, ki ga je občina kupila v Priboru na Limu.

Sedaj zaposljujeta kamnoloma le približno 20 delavcev in še to večinoma sezonsko; povečanje proizvodnje pa predvideva jo zaenkrat predvsem s povečanjem delovne storilnosti sedanja delovne sile. Ko pa bodo delovišče bolje organizirali, bodo lahko zaposlili še več mladih delavcev, katerih je v Tržiču iz leta v leto več. To bodo lahko storili, ker imajo razen surovin zagotovljene tudi ustrezne stroje za razvoj tovrstne industrije.

A.

Želje občanov Dovje-Mostrana

Verjetno je bilo preteklo leto prvo po osvoboditvi, v katerem so gradbeno dejavnost in skrb so izboljšanje življenjskih pogojev na območju Dovje-Mostrana, prebivalci spremiali z največjim veseljem. Dograjen je bil vodovod, urejena javna razsvetljava, ki koristi predvsem delavcem, ki zgodaj zjutraj odhajajo na delo in se pozno ponoči vračajo domov; urejena je bila kino dvorana, kar je za Dovje in Mostrano velika kulturna pridobitev. Maršikaj bi lahko še nasteli, kar je dvignilo življenjski standard občanov. Da pa ne bi občinski odborniki na uspehih minulega leta zaspali, jih občani ob prizetku tega leta opominjajo še na nekatere pomankljivosti, razen tega pa imajo še nekaj noveletnih želja.

Bolj pereče, kot je bilo vprašanje vodovoda, je prav gotovo stanovanjski problem, kateremu naj bi občinski ljudski odbor v letosnjem letu posvetil čimveč pozornosti. Velika želja občanov je tudi ureditev hudournikov nad Dovjem, ki povzročajo ob nalinjih veliko škodo. Zaradi hudournikov je cesta skozi Dovje večkrat celo nepre-

hodna. Kmetijski zadružnički priporočili, da bi svoj avtomobil predvidljivo uporabljala, ker bo sicer predčasno dotrpel. V trgovinah naj bi prodajali isto blago po enakih cenah in naj bi teh tudi ne dvigali, saj so včasih 20 do 30 odstotkov višje kot na Jesenicah. Več pozornosti naj bi tudi posvetili ureditvi zadružnega doma in odpravljanju motenj pri sicer dobrodom kinoprojektorju na Dovjem. Tudi praznovanje državnih praznikov naj bi na Dovjem in v Mostrani posvečali malo več pozornosti.

Za osvaritev teh skromnih želja, so občani pripravljeni z veseljem pomagati, saj bi bilo to občini in turizmu na Gorenjskem le v ponos in korist.

U.

Ko smo doslej razpravljali o tarifnem pravilniku smo imeli pred očmi vedno le človeka, ki dela na določenem delovnem mestu in z obziri do njega smo mu tudi določevali zaslukšek, na mestu, da bi ravnali ravno nasprotno in bi določali zaslukšek po delovnem mestu. Ni namreč prav nič važno, ali dela na nekem mestu v podjetju Janez ali Tone ali nekdo tretji, če na tem mestu daje pri delu vse od sebe kar zmore in torej izpoljuje svoje obveznosti do pridobivnega procesa. Če pa nekdo za delo na določenem mestu strokovno ne ustreza, bo lavec samim kot vsemu napac moral prevzeti tisto delo, za katerega je sposoben. Sprito

čo dosedaj dostikrat napačne personalne politike smo imeli v pravilniku napisane, da bo v pravilniku vse skupaj, kar moramo upoštavati s tarifnim pravilnikom tudi socialne probleme posameznikov v podjetju.

Doslej smo žal vedno gledali na človeka kot na osebnost: ali je v družbeno političnem življenju aktiven, ali je sodeloval v NOB, koliko otrok ima itd.

Preladovalo je nameščeno mnenje, da je treba pri višini zasluka predvsem upoštavati njih osebne zasluge. Toda danes ne smemo več tako gledati: merilo nagrajevanja morajo biti kvalifikacija in seveda tudi zasluge pri delu. Jasno pa je, da imajo ravno nekvalificirani ali manj kvalificirani delavci najmanj zaslukše in so njih prejemki razmeroma zelo nizki. Ce pa imajo takl delavci še številno družino, je njih gmotno stanje še toliko manj zavidanje vredno.

Načela nagrajevanja po delu moramo kar najbolj ostro postaviti, sprito našega gospodarskega položaja, ker moramo kvalifikacije, oziroma strokovni usposobljenosti delavca dati tisto mesto, ki bi ji pravzaprav že zdavnaj moralo pripadati.

Manjši zaslukšek in takša delovanja na mesta, ki bodo ustreza načelu gospodarstvu.

Teh nekaj navidez nesocialnih misli bo treba pri sestavljanju novih tarifnih pravilnikov vsekakor upoštavati, če bo

so bili na posameznih delovnih he.

Kmetijski svetovalec

Kaj bomo delali v sadovnjaku

Letošnja mila zima nam omogoča, da lahko temeljito uredimo in pripravimo sadovnjake za škropanje.

Sadovnjak pripravimo za škropanje tako, da odstranimo vse zanikrno, na pol suho in močno rakanovo drevje. Izrečit moramo pregoste vrhove ter pozagati vse suhe, bolehne in rakenje, ki se med seboj zanesajo in ovirajo rast. Mah, lišajo in staro skorjo na debilih in vejah očistimo s primerno strguljo in porežemo vodenega pogankje.

Pozimi škropimo zato, da učimljivo zajedalce, ki prezimujejo na drevju, posebno še ameriškega kaparja, kakor tudi ščitne uši, jajčeca listnih in krvavih ušic, jablanovo in hruškovo božičico, zmrlzikarja, listne stenice itd. Najnevarnejši skodljivec, ki lahko uniči sad-

no drevje pa je ameriški ali nekaj let pred pomlajevanjem kalifornijski kapar.

Z zimsko škropiljenje imamo tate učinkovita škropiva:

1. Rumesan pasta je posebno primerna za zelo okužene sadovnjake in za zanemarjeno drevje. Ima pa to slabo lastnost, da je slabo topljiva. Skropivo napravimo tako, da jo raztopimo v 3–4-kratni množini vroče vode (4 kg rumesan paste raztopimo v 12–16 litrov vroče vode).

Za pečkasto drevje, jablane in hruške se uporablja 2% rumesan pasta, za koščičarje, uporabljamo 1% rumesan, ravno tako za grmičevje.

2. Rumesan olje uporabljamo za redno oskrbovanje drevja. Vlijemo ga v vodo in premešamo. Useđljive nima. Za koščičarje sadje uporabljamo 2%, za jabolka in hruške pa 3%.

3. Kreozan se lepo raztopi in ne pušča ostanakov.

4. Parapin je mineralno olje, ne pušča barve, uporablja se 4%.

Pozimi lahke škropimo le ob mirnem vremenu, kadar je temperatura podnevi vsaj 5°C nad ničlo. S škropiljenjem ne za nove sadovnjake, poprej pa kaže spomljalne preveč odlašati, je še potrebno zaznamovati s da ne bi s prepoznam škropiljenjem osmodili cvetno listje.

Cepiče režemo le na rodovitnem drevju, ki jih zvežemo v butarice po 25–50 komadov ter jih shranimo v zmerno vlažnih kleteh in zasujemo z zmerno vlažnim peskom. Lahko jih tudi zasujemo na senčno gredo v 30 cm globoko prst.

Cas je tudi, da kopljemo jame nad ničlo. S škropiljenjem ne za nove sadovnjake. Poprej pa kaže spomljalne preveč odlašati, je še potrebno zaznamovati s da ne bi s prepoznam škropiljenjem osmodili cvetno listje.

Skropimo lahko še tedaj, ko so dobri svoj lasten življenjski prostor, nato pa jih zavremo v butarice po 25–50 komadov ter jih shranimo v zmerno vlažnih kleteh in zasujemo z zmerno vlažnim peskom. Lahko jih tudi zasujemo na senčno gredo v 30 cm globoko prst.

Drevesna jama naj bo široka 1,50 m, v slabši zemlji 2 m. Rodovitno plast vržemo na eno stran, mrtvice pa na drugo stran, dno pa še prerahljamemo. Na propustni in rahli zemlji zadošča, če zrahljamo zemljo 40 cm globoko.

Pripravimo drevesni kol, ki naj bo primerno močan in dolg. Dolžina naj bo 10 cm krajska kakor je dolžina debla in še kakih 70 cm mora segati v zemljo. Kol na tistem delu, ki pride nad zemljo ožgemo ali pa premazemo z vročim katranom.

Ne odlašajmo z naročilom sadnih dreves. Kdor odlaša, dobri iztrebek. Naročila zbirajo sadjarski odseki KZ.

Pri mladem drevju preglejmo skrito popje, iz katerega se razvijejo kreplki pogankji. Najboljše za pomlajevanje so drevesa od 15 do 30 let, pečkasta Starješje drevje gnojimo z lahko do 50 let, koščičasta pa gnojnico, kateri dodamo na 100 do 30 let starosti. Pomlajemo tako, da odžagamo glavne veje ali kalijeve soli. Če nimamo eno tretjino do eno polovico dolžine, kar je odvisno od starosti dreves. Pri mlajšem, napravimo pod krono luknje, kreplko rastem drevju pečkarjev smemo prikrajšati veje jemo raztopljen umetna gnojbo, kot pri koščičastem.

Jila.

Fran Franc Cijan

Tarifni pravilnik in socialni problem

Iz Medvod

O MEDVOŠKEM »PARKU«...

Lansko leto za občinski praznik so Medvodčani nekoliko oblepljali svoj kraj. Med drugim so prostor med tovarno »Color«, gostilno pri kolodvoru in glavno cesto, kjer so nekoč ležali holidi, očistili, ga zasadili s travo in ogrodili. Pri tem je ostalo. »Park« je, parka pa ni. Prav gotovo ne bi bilo treba velikih stroškov, da bi v tako imenovanem »park« zasadili nekaj dreves.

...IN O CESTAH

Ce bi Medvode sodili samo po glavnih, betonskih cesti, bi bile Medvode prav gotovo na prvem mestu v državi, kar se tiče cest. Na žalost pa so v Medvodah še druge ceste. Res je, da so jih nekaj popravili za občinski praznik, kar je vse hvale vredno. Res je pa tudi, da jih je še veliko ostalo takšnih, kot so bile. Le kdaj bodo te prisile na vrsto?

Vse dosedanje razprave o tarifnih politiki ter o pravilnikih pa so kazale vedno eno in isto slabost, katero pa bomo moralni na vsak način sedaj odpraviti, če bomo hoteli storiti kar naprej pri dvigu življenjske ravni našega delavca. Ta slabost se je kazala v tem, da smo doslej skoraj vedno hoteli reševati s tarifnim pravilnikom tudi socialne probleme posameznikov v podjetju.

Ko smo doslej razpravljali o tarifnem pravilniku smo imeli pred očmi vedno le človeka, ki dela na določenem delovnem mestu in z obziri do njega smo mu tudi določevali zaslukšek, na mestu, da bi ravnali ravno nasprotno in bi določali zaslukšek po delovnem mestu. Ni namreč prav nič važno, ali dela na nekem mestu v podjetju Janez ali Tone ali nekdo tretji, če na tem mestu daje pri delu vse od sebe kar zmore in torej izpoljuje svoje obveznosti do pridobivnega procesa. Če pa nekdo za delo na določenem mestu strokovno ne ustreza, bo lavec samim kot vsemu napac moral prevzeti tisto delo, za katerega je sposoben. Sprito

čo dosedaj dostikrat napačne personalne politike smo imeli v pravilniku napisane, da bo v pravilniku vse skupaj, kar moramo upoštavati s tarifnim pravilnikom tudi socialne probleme posameznikov v podjetju.

Načela nagrajevanja po delu moramo kar najbolj ostro postaviti, sprito našega gospodarskega položaja, ker moramo kvalifikacije, oziroma strokovni usposobljenosti delavca dati tisto mesto, ki bi ji pravzaprav že zdavnaj moralo pripadati.

Manjši zaslukšek in takša delovanja na mesta, ki bodo ustreza načelu gospodarstvu.

Teh nekaj navidez nesocialnih misli bo treba pri sestavljanju novih tarifnih pravilnikov vsekakor upoštavati, če bo

so bili na posameznih delovnih he.

Za pečkasto drevje, jablane in hruške se uporablja 2% rumesan pasta, za koščičarje, uporabljamo 1% rumesan, ravno tako za grmičevje, da je 10 cm, je boljše, da nekaj let prej pomladimo.

Za precepljivanje določenemu sadnemu drevju porežemo veje, da nekaj let prej pomladimo. Za precepljivanje režemo cepiče januarja ali februarja, jemljameno enotne pogankje z dobro razvitiimi očesi. Cepiče režemo le na rodovitnem drevju, ki jih zvežemo v butarice po 25–50 komadov ter jih shranimo v zmerno vlažnih kleteh in zasujemo z zmerno vlažnim peskom. Lahko jih tudi zasujemo na senčno gredo v 30 cm globoko prst.

Cas je tudi, da kopljemo jame nad ničlo. S škropiljenjem ne za nove sadovnjake. Poprej pa kaže spomljalne preveč odlašati, je še potrebno zaznamovati s da ne bi s prepoznam škropiljenjem osmodili cvetno listje.

Skropimo lahko še tedaj, ko so dobri svoj lasten življenjski prostor, nato pa jih zavremo v butarice po 25–50 komadov ter jih shranimo v zmerno vlažnih kleteh in zasujemo z zmerno vlažnim peskom. Lahko jih tudi zasujemo na senčno gredo v 30 cm globoko prst.

Drevesna jama naj bo široka 1,50 m, v slabši zemlji 2 m. Rodovitno plast vržemo na eno stran, mrtvice pa na drugo stran, dno pa še prerahljamemo. Na propustni in rahli zemlji zadošča, če zrahljamo zemljo 40 cm globoko.

Pripravimo drevesni kol, ki naj bo primerno močan in dolg. Dolžina naj bo 10 cm krajska kakor je dolžina debla in še kakih 70 cm mora segati v zemljo. Kol na tistem delu, ki pride nad zemljo ožgemo ali pa premazemo z vročim katranom.

Ne odlašajmo z naročilom sadnih dreves. Kdor odlaša, dobri iztrebek. Naročila zbirajo sadjarski odseki KZ.

Pri mladem drevju preglejmo skrito popje, iz katerega se razvijejo kreplki pogankji. Najboljše za pomlajevanje so drevesa od 15 do 30 let, pečkasta Starješje drevje gnojimo z lahko do 50 let, koščičasta pa gnojnico, kateri dodamo na 100 do 30 let starosti. Pomlajemo tako, da odžagamo glavne veje ali kalijeve soli. Če nimamo eno tretjino do eno polovico gnojnico, trošimo nitrofoskal.

Posebno uspešno gnojimo, če napravimo pod krono luknje, ali globoke zaseke, v katere dajemo raztopljen umetna gnojbo, kot pri koščičastem.

Jila.

Fran Franc Cijan

Glavni zavod za pomlajevanje občinskih praznikov je v Medvodah. Načelna nagrajevanja po delu moramo kar najbolj ostro postaviti, sprito našega gospodarskega položaja, ker moramo kvalifikacije, oziroma strokovni usposobljenosti delavca dati tisto mesto, ki bi ji pravzaprav že zdavnaj moralo pripadati.

ZANIMIVOSTI

MOUNT EVEREST IN NJEGOVA VIŠINA

Dolgo časa so mislili, da je Mount Everest visok 8.882 metrov, na mnogih zemljepisnih kartah pa je bilo zapisano, da je visok 8.888 metrov. Merjenja v zadnjih letih pa so pokazala, da je najvišji vrh sveta v resnici 80 metrov nižji. Pred letom dni so strokovnjaki izračunali, da je Mount Everest visok 8.847 in pol metra. Medtem pa so najnovejša merjenja pokazala, da tudi ta višina ni točna, ampak da je Mount Everest, visok 8.844 in pol metra.

ŠOFERSKA SOLA BREZ AVTOMOBILA

Dva švicarska avtomobilista sta skonstruirala poseben nov aparat, ki predstavlja šofersko šolo v miniaturi. Učenec sedi za volanom in iz svojega sedeža pazi na gibanje avtomobila. Pred seboj ima na maketu ulico z živahnim prometom in se uči krmirati v vseh najtežjih in nevarnih primerih, na katere šofer naleti v prometnih mestih. Vse napake, ki jih pri »vožnji« napravi šofer, beleži poseben avtomat.

BAMBUSOVA KANALIZACIJA

V mestu Hiksbar na Filipinih, blizu rudnika Nilzela, vsebuje voda velike količine kislina, ki v treh dneh razjede cevi, ki so jih do sedaj uporabljali za kanalizacijo. Te cevi so bile zelo drage in zato je oblast odločila, da bodo za kanalizacijske cevi uporabljati bambus, katerega imajo v izobilju. Bambusove cevi so tri metre dolge in imajo premer pet centimetrov, med seboj pa so zvezane s kavčkom.

360 MILIJONOV LET STARI ZIVALSKI FOSILI

Najstarejše fosile živali, ki jih do danes poznamo v ZDA, je pred kratkim odkrila skupina znanstvenikov, ki jih je vodil dr. Filip Abelson, direktor geofizikalnega laboratorija v Washingtonu. Fosile so odkrili v planinah v Oregonu. Med fosili, za katere so ugotovili da so stari 360 milijonov let, so našli nosoroge, kamele in druge živali, ki danes žive v Aziji in Afriki.

PROIZVODNJA IN POTROŠNJA RIB V SVETU

Največ rib na svetu vlovijo Japonci. Vsako leto tri milijone ton. V Združenih državah Amerike vlovijo vsako leto 2 in pol milijona ton, v Sovjetski zvezni pa 2 milijona ton rib. Japonci pa so tudi največji potrošniki rib. Vsak Japonec jih letno poje povprečno 100 kilogramov.

TOPOVSKIE SALVE V ORKESTRU

Sinfonični orkester Sidneja je pred kratkim v parku izvajal delo Čajkovskega »1812«. 15.000 poslušalcev se je naenkrat ustrašilo: Ko je orkester dosegel vrhunc skladbe, ki jo je Čajkovski napisal v spomin Napoleonovega umika iz Moskve, so orkestru pristopile v pomoč še topovske salve. Streljali so iz 25 topov sidnejskega garnizona.

Ždravilo, ki je umorilo stoljudi

Novo, nezadostno pregledano zdravilo je v Franciji povzročilo poleg smrtnih še 68 težjih primerov zastrupitve

Sredi lanskega leta so začeli v lekarnah po vsej Franciji prodajati zdravilo, katerega so zelo priporočali. Imenovali so ga stalinon. To zdravilo je bila nekaka mešanica F vitamina in diiodoietiletena, ki so ga priporočali zlasti za težja obolenja

trajala več dni, včasih tudi več tednov, dokler bolnik ni bolj činam podlegel. Sele ko je po kot bi smela biti. Mnogi obojejo nezadostno strokovnost osebja, ki je proizvajalo zdravilo, najbolj pa tovarnara Fayera. Prvega krivca pa bodo verjetno dobili šele, ko bo dr. Breton zaključil z analizami in raziskovanjem tega zdravila v laboratorijski Min. za zdravje.

od stafilokoknih in drugih bolezni. Strokovnjaki so ga očenili kot nenevarnega za ljudi, ker so z njim dosegli odlične rezultate na zamoreh, opicah in miših ter dovolili uporabljanje tega zdravila, ki so ga kmalu potem prodajali v vseh francoskih lekarnah.

Kmalu po uporabljaju tega zdravila pa so opazili, da so nekateri bolniki imeli hude boleznine in da so potem tudi umrli. V večini primerov so bili to mladi, močni in odporni ljudje. Prvi znak pri vseh teh bolnikih je bil močan glavobol, ki je postal vedno hujš in bolnik se je zaradi bolečin začel zvijati. Zdravniki so mislili, da imajo ti bolniki meningitis. Bolezen je

je to zdravilo povzročilo še 68 težjih zastrupitev.

Razburjeni Francozi so iskali krivca. Več tednov so v dnevnom časopisu veliko čitali o »primeru stalinona« in se spraševali kje so vzroki te strašne tragedije. Zanimivo je tudi to,

da stalinon ni povzročil samo smrti in težjih obolenj, ampak je eden od bolnikov za vedno oslepil in da jih je nekaj skoraj popolnoma oglušelo.

Nekateri časopisi so trdili, da je bilo zdravilo napačno narejeno.

Pozneje pa so tudi analize pokazale, da so bile že pri procesu proizvodnje napravljene ve-

like napake. Rodger Coulbois

trdi, da je količina organskih

večina pigmejev živi v poje največ mesec in večina njih dočaka starost preko 70 let.

Prvi spomenik, ki omenja pigmeje je freska iz časa faraona Neferkara, stara že več kot 4500 let. Takrat so bili pigmeji najslavnejši igralci in pevci na svetu. Njihov sloves je bil tako velik, da jih je faraon pri sprejemu pozdravil temelje besedami: »Pozdrav božjemu igralcu, tistem, ki razgalje srce, za katerim vdihajo kralj Neferkar. Večno naj živi!«

Pigmeji so še danes veliki pevci in igralci, njihova narodna glasba pa je velika umetnina, čeprav je skoraj samo volkalna. V pevskem zboru so vse prebivalci iz večjega naselja, medtem ko so igre rezervirane samo za lovece. Pigmeji prikujujo tudi stari egipčanski reliefs, grške vase, njihove silhete pa so zelo pogoste na raznih freskah.

Zanimivo je dejstvo, da so jih prebivalci Zapada v srednjem in v začetku novega veka čisto pozabili in o pigmejih niso nič vedeli. Sele ko so jih spet opazili, je eden največjih takratnih zdravnikov, Italijan Cesar Skaliger, rekel, da so to opice, nekateri pa so menili, da so pigmeji bajeslovna bitja. Tako je pigmeje »odkril« sele leta 1855 raziskovalec Paul Shine.

Znanstveniki so po svojih zadnjih potovanjih in obiskih med pigmeji izjavili, da so oni posebna in samostojna rasa s samo njim lastnimi značilnostmi.

Gorenjski pionir

Domžalski taborniki so zborovali

Pred Novim letom so imeli ni ena najmočnejših v Slovenskih tabornikih družine »Skalni taborniki«.

Veliike težave so povzročali tudi člani uprave. Ze takoj v začetku osnovanja družine je bilo treba zamenjati blagajnika in gospodarja, pozneje pa še tajnika. Vsi ti so z nedavno vnosno in nedisciplino prizadeli družini velike težave. Podobno je bilo tudi z vodnikom. Najboljši je bil v lanskem letu vodnik »Beli bober« iz Trzina.

Na zadnjem občnem zboru so sprejeli načrt za bodoče delo. Pozimi nameravajo organizirati na Menini planini smučarski tečaj, ker imajo tam svojo kočo. Pripravili so si že veliko drv in popravili kočo. Poleti pa nameravajo prirediti tabornjenje v Bohinju in več vodovih tabornih v bližnji okolici Domžal.

V novo upravo družine so izvolili najbolj delavne člane. Za glavarja je bil zopet izvoljen tovarniš Anton Bukovec, za načelnika pa Tone Bolhar. Upadajakov gimnazije. Sedaj je mo, da bo novi upravi uspelo izpolniti vse naloge in načrte.

PIONIRSKI LEKSIKON

Danes še tri vprašanja:
4. Zakaj se lahko drsamo na ledu, na leseni tleh pa ne?

V prihodnji številki bom objavil najboljše odgovore na prva tri vprašanja, ki jih bom prejel. Da pa boste še raje poslali odgovore, sem se še nekaj domisli: na vsakih trideset vprašanj bo tisti pionir, ki si bo z odgovori nabral največ točk, še posebej nagrajen!

Vaš Kosobrin

Za kratek čas

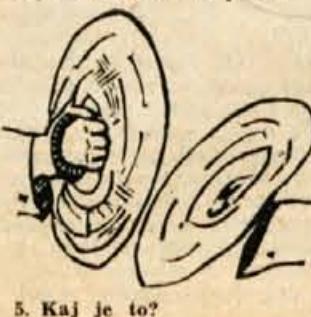
»Seveda, izgubil boš vedno ti! Saj sem te vendar zato ustvari!«

Najmanjši ljudje na svetu

in najstarejši prebivalci Afrike, pigmejci, so bili slavni pevci in igralci na faraonskih dvorih že pred 4500 leti

Slika prikazuje: dvoje zimskih plaščev, ki ju krasita ljubka krzna in ovratnika; praktično obleko za službo iz drobne pletitek tkanine, krojeno v obliku plašča in vstavljenim plastrom, ki ga lahko zamenjamo z bluzo; prikupen kostum iz tweeda, pripraven za tople zime ke dnevi in pomlad; enobarvno temno obleko, ki jo učinkovito poživilja barvasti žal. Zadnja na desni pa je mladostna obleka z velikim ovratnikom, sličnim mornarskemu.

5. Kaj je to?

1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	
11	
12	

• • • Šah : Telesna vzgoja : Šport • • •

Občni zbori planinskih društev

Jubilejna skupščina PD Radovljica

23. januarja je imelo Planinsko društvo Radovljica, ki ga obstoja ustvarili najboljše odbor, ki mu bosta predsedovalo praznje 60-letnico obstoja, jubilejno skupščino, katere se je udeležilo veliko število vnetih planincev, zastopnika PZS pa sta bila Bučar Tine in Lavrič Rado.

Iz poročil, ki so jih podali razni odborniki, je bila razvidna marljivost radovljiskih planincev. Veliko truda so vložili pri graditvi in oskrbovanju planinskih postojank: Pogačnikovega doma na Križkih jezerih, Roblekovega doma na Begunjščici in Valvasorjevega doma pod Stolom. Pri graditvi in obnovi teh domov imajo največ zaslug nekateri najpožrtvovanje člani, PZS in ljudska oblast, ki so z veseljem podprtji PD Radovljico in s tem pomagali razvoju planinštva na Gorenjskem.

Planinsko društvo Radovljica je v šestdesetih letih obstoja zgradilo 11 postojank in je eno izmed redkih slovenskih društev, ki se lahko pojavijo s podobnim delom. Društvo ima danes 681 članov, 77 mladincov in 27 pionirjev. Odborniki pa so sklenili, da bodo čim več pozornosti posvetili vzgoji mladine, markaciji gorskih steza in že boljši oskrbi planinskih postojank.

V imenu PZS je zborovalce pozdravil Tone Bučar, ki je med drugim omenil, da so današnji radovljisci planinci vzorni nasledniki svojih predhodnikov in

da so v šestdesetih letih svoje- rovalci so izvolili tudi nov upravo.

pogoje za razvoj planinštva v la Božo Cerne in Milan Krištofem predelu Gorenjske. Zbor-

stev, ki mu bosta predsedovalo praviloma šteje 6 ur dnevno z mesečno plačjo 5400 dinarjev. Vprašajte, če se vam ta doba šteje v starostno pokojnino.

J. B. Stražišče

Vprašanje: Zaposleni šteje 6 ur dnevno z mesečno plačjo 5400 dinarjev. Vprašajte, če se vam ta doba šteje v starostno pokojnino.

Odgovor: V delovno dobo za starostno pokojnino se praviloma šteje le redna zaposlitve, ki se opravlja v rednem 8 urnem delovnem času. Za 6 urno zaposlitve vam pripadajo le pravice iz zdravstvenega zavarovanja. — Ta zmanjšana dnevna zaposlitve bi se vam šteela v starostno pokojnino le v primeru, če bi bili po presoji pristojnega zdravstvenega organa spoznani kot nezmožni za polno zaposlitve. Možno pa je tudi to, da se še za ostali čas, ki vam manjka do polne zaposlitve, zaposlite kje druge, ter potem z Okrajnim zavodom za socialno zavarovanje uredite plačilo prispevka za socialno zavarovanje in ostalo, kar je potrebno, da bi se vam potem skupna zaposlitve šteela kot polna zaposlitve za priznanje starostne pokojnjine.

Obračun kamniških planincev

Planinsko društvo Kamnik je odbor društva polagal račune brez dvoma med najdelavnješimi v naši domovini. Šteje 734 članov. Razveseljivo je, da se je v zadnjem letu znatno povečalo število članov med delavstvom in delavsko mladino. Društvo oskrbuje planinske koče na Kamniškem in Kokrškem sedlu ter kočo na Starem gradu. Za preureditev in prezidave teh planinskih postojank je v preteklem letu investiralo okrog 2 milijona dinarjev. Na Kamniškem sedlu je zgradilo

še hlev in drvarnico ter z jekleno vrvo pritrtilo stavbo, da je varna pred vetrom. Na Starem gradu je povečanje v preidava koče na pol poti in do delo šele spomladis končano. Člani so opravili na Sedlu 1500, na Starem gradu pa 1800 ur prostovoljnega dela. Povečana je bila tudi zgradilo

v lepo urejena koča na Kamniškem sedlu je lani sprejela 3200 obiskovalcev s 1556 nočinami, kar je za 600 več kot prejšnje leto. Tudi na Kokrškem sedlu je naraslo število nočnin za 400. Stari grad pa je lani obiskalo 5390 vpisanih gostov, v resnici pa jih je bilo mnogo več.

S takimi uspehi je upravni

Pretekli teden je bilo v Ljubljani košarkarsko pokalno tekmovanje, ki se ga je udeležilo 14 moštov, med njimi tudi ekipi iz Medvod in Kranja. V finalnem tekmovanju je Ljubljana premagala AŠK, ki pa je vložil protest in je bila tekma razveljavljena.

Sama organizacija turnirja je bila slab in je n. pr. medvoški Partizan moral v petek odigrati samo eno tekmo, v soboto pa do 15. ure kar tri. Razumljivo je, da so bili igralci utrujeni in so v zadnji tekmi komaj hodili po igrišču. To se v bodoče ne bi smelo več dozajati, kajti tak sport res več žukuje kot koristi.

Na tekmovanju so prijetno prenenetila zlasti partizanska društva, ki so se odlikovala z discipliniranim vedenjem, česar ne moremo trditi za ostale klube, predvsem AŠK. Vse kaže, da bomo sčasoma dobili nekaj dobrih društv tudi na podeželju, ker se košarka v partizanskih društvenih izredno lepo razvija.

Se nekaj besed o Kranjčih in Medvedčanh. Za Tri-glav bi rekli, da predvsem premalo pazi na hitrost igre, druža je pa je soliden kolektiv, ki ima visoke dobro razvite igralce, ki imajo velike možnosti razvoja. Naiboljši je bil Petrič II., ob strani pa so mu vestno stali Petrič I., Ilavar itd.

Za Medvedčane velja, da so tehnično zelo dobro moštvo. Manjka jim je igralcev, kajti

OBVESTILO

Ta je pa zares hladnokrv!

Takim zgodbam se smejejo v Franciji. Za nas je sicer malo nenavadna. Priznati pa moramo, da je takih flegmatičnih mož res malo in bi ta potolkel vse rekorde. In še za boljše razumevanje: so ljudje, ki ne spijo samo ležeč v postelji ali pa z zaprtimi očmi...

Ko je Plume stegnil svoje okončine izpod odeje, se ni prav nič začudil, ker se ni zadel z njimi ob steno kot običajno.

"Aha", si je mislil, "mravlje so požrle zidove." In je zopet zaspal.

Trenutek pozneje ga je stresla njegova žena krepko za rame.

"Glej", je rekla, "lenuh ti grdi! Smreš in spiš, medtem pa so nama ukradli hišo!"

Resnično! Vsenaokoli se je bočilo deviško modro nebo.

"Ah, kaj bi tisto! Kar je, je!"

Čez nekaj časa ga je zopet prebudil iz otopelosti približevajoči se šum. Bil je vlak, ki je s polno paro hrumer naravnost proti njima.

"Pri tej hitrosti bo prispel gotovo pred nama na postajo", je modro ugotovil on in se spet predal sladki dremavici.

Nato ga je prebudil hlad. Bil je ves krvav. Nekaj udov njegove žene je ležalo raztresenih okoli njega.

"S krvjo", je zafilosifiral, "so slej ko prej združene raznovrstne neprijetnosti; prav veselilo bi me, če ta vlak ne bi pridrvel mimo. Ker pa je pravkar to storil... in je spet zasmrčal."

"Obtoženec", je rekel sodnik, "kako boste pojasnili nesrečo, ki se je pripetila vaši ženi? Našli so jo razsekano na osem kosov. Vi pa, ki ste bili ob njeni strani, niste ničesar storili, da bi to preprečili! To je ravno uganka, ki bi jo radi pojasnil."

LITERARNI OMNIBUS

HUMOR V SVETU

"Kar se tega tiče, ji resnično ne morem pomagati", je pomisil Plume in zaspal.

"Usmrтitev se bo izvrшила jutri zjutraj. Obtoženi Plume, ali bi radi še kaj priporomnili?"

"Oprostite mi, poteku razprave nisem mogel slediti." —

In je zopet zaspal.

Umor na gradu

To zgodbo je napisal Anglež. Z njo se je hotel ponorčevati in osmešiti enega najboljših angleških izvoznih artiklov — kriminalni roman.

I.

Mr. Wilkins je bil tako bogat, tako grd, oduren in zoprni, tako godrnjav, čemeren in siten in končno tako star, da celo najneumnejši čitatelj ne more pričakovati, da bo prezivel prvo poglavje te zgodbe.

Policjski inšpektor Blowhard zategadel ni bil prav nič presenečen, ko je sprejel sledeče telefonsko obvestilo: "Pridite takoj na grad Graščaka, Mr. Wilkinsa, so našli mrtvega."

Pri vhodu je sprejel policjskega inšpektorja tajnik umrlega graščaka. Inšpektor je bil takoj pri stvari: "Kje se je zgodilo? Ob jezeru, pri golobnjaku ali v grmovju?"

"V grmovju", je odgovoril tajnik ravnodušno in odpeljal inšpektorja na usodo mesto. M. Wilkins je s pomočjo neškončno dolgega volnenega šala visel na veji, ki je spadal k figovemu drevesu, kakor je inšpektorjevo ostro oko takoj ugotovilo.

"Kako dolgo že stoji tole figovo drevo tu v grmičevju?" je vprašal nezaupljivo. "Nimam pojma; pa mi je tudi popolnoma vseeno", je odgovoril tajnik. Inšpektorju se je zdel vedno bolj sumljiv.

"Pripovedujte mi natanko, kako se je zgodilo", je nadaljeval inšpektor.

"Igrali smo tenis v štirih. Neka žoga je padla v grmovje. Po končani igri sem jo šel iskat in sem našel Mr. Wilkinsa tam, kjer ga sedaj vi vidite. O tem dogodku sem takoj obvestil ostale igralce. Tamle so." Potisnil je veje lovorcevega grmovja na stran in pokazal inšpektorju dve mladi dами in mladega moža. Stali so negibno sredi teniškega prostora.

"Ali soglašate s poročilom o dogodku?" je vprašal Blowhard.

"Da, so rekli vsi trije mirno in v eni sapi."

"Hm", je menil inšpektor in se preudarjajoč popraskal po bradi. "Ali je tedaž že izdihnil?"

"Tako je. En sam pogled je zadoščal, da smo spoznali, da je življenje Mr. Wilkinsa že ugasnilo, ko smo ga našli. Mislimo smo, da bo najbolje igrati tenis dalje, dokler ne pridevi."

"Pravilno", je pritrdil inšpektor. "Seďaj pa bom zaslišal še ostale — služinčad in goste. Skličite jih, prosim, v salon."

Kakor je inšpektor predvideval, so se zbrali vsi običajni tipi, ki so navadno zapeleti v umore po gradovih: tu je bila preplašena po poli sestra umrlega, dalje mlad in lep nečak, neki major, neki zdravnik, dostojava dama, neka prijateljica, tajnik, kozjebradi vrtnar srednjih let, irska kuvarica, strežaj in dve sobarici, ki sta nastopili svojo službo šele pred enim tednom. Vsak izmed njih je na skrivnem gojil hudo jezo do umrlega: ta se je namreč pravkar odločil razdediniti svojega nečaka, odpustiti tajnika, neprestano je zmerjal sestro, strežaju vrgel v glavo posodi za kis in olje, vrtnar je izpulil z veliko težavo vzgojene rastline, kuvarica je razglasil za popolnoma nesposobno in sobarici je neprestano strašil z velikim ropotom na stopnicah. Poleg tega je majorju strgal korenček, ker je njegov polk v bitki pri Balaclavi sramotno pobegnil, zdravniku pa je skril krastačo v posteljo. Tako so imeli vsi, gostje in služinčad, dovolj razloga, da so svojega gospoda in gostitelja res iz srca ljubili. Goste pa je še posebej razveseljeval s tem, da je neprestano govoril o odhodih vlakov.

Blowhard je takoj začutil, da bo to zopet slučaj za g. Marga, slovitega detektiva-amaterja in mu je poslal telegram. Nato je zapovedal odstraniti truplo, sprejhal se je še nekaj časa po parku, pojedel nekaj jagod in šel domov.

II.

Detektiv Marga je bil zelo kulturn in simpatičen možak. Bil je debel, z rdečimi zalizci, razmršenimi lasmi in se je neprestano smehljal. Gledal je neumno in je nosil gamaše. Skratka, bil je popolno nasprotje tistega, kar si neizkušeni bralec predstavlja pod besedo detektiv.

Brž ko je prebral kratke vrstice, ki jih je bil že vajen, je takoj vedel, da mu bo Scotland Yard poveril tudi to zadevo. To je bil njegov 50. slučaj umora in v vseh prejšnjih je izsledil morilca. Scotland Yard mu je v znak priznanja njegove visoke vrednosti poslal v dar majhne srebrne vislice.

"Zelo zapleten slučaj", je izjavil slavni detektiv Blowhard, ko je natanko ogledoval šal, ki se je še pred kratkim ovijal okoli vrata Mr. Wilkinsa. "Naštete mi še enkrat zagovore." "V kolikor morem jaz presoditi, so vsi neoporečni: Strežaj, kuvarica in sobarici so skupaj igrali poker, sestra umrlega je dajala vrtnarju navodila, medtem ko ji je zdravnik držal lopato in vrtne škarje. Spoštljiva dama in prijateljica sta s tajnikom in majorjem igrali tenis; nečak pa je vesel po ribniku in trgal vodne cvetlice."

Detektivov oči so se zaiskrile: "Sam?" "Sam. Toda s prostora za tenis so ga lahko videli. Zdi se, da so se vsi med seboj sporazumeli", je rekel inšpektor čemerino. "Vsak teniški par ga je izmenoma imel v očeh tudi v času, ko se je moral zločin izvršiti."

"No, no", je dejal Marge pomirjujoče. "Pojdova na kraj zločina."

Pri figovem drevesu je detektiv natanko preiskal s povečevalnim stekлом drevesno skorjo in tla pod drevesom. Tla so bila pokrita z listjem. Sledov kake borbe ni bilo videti.

"Pokažite mi natanko, kako je visel truplo", je rekel Blowhardu. Nato sta rekonstruirala zločin. "Ali ste drevo fotografirali od vseh strani?" "Seveda." "Ali je imelo prstne odtise?" "Ne, samo liste."

(Nadaljevanje sledi)

A. Arbeles:

V težki hrastovi rakvi je ležala starikava nuna z izsušenim obrazom mumije, roke prekrivane na prsih, obleka je bila razpadla tako, da je skozi luknje odsevalo meso, ki se je upiralo trohobi. Dvignili smo pokrove tudi z ostalih krst. V četrtri je ležala Agata — zla nuna. Spoznal sem jo takoj,

6 "Ali veste, da bi med temi štirimi trupli utegnila biti tudi Agata, zla nuna?"

"Vem. Tamkaj je. Spoznal sem jo. Le poglejte, koliko bojje je ohranjena kot ostale. Jasno je, da so druge res trupla, ta pa je..."

Doktor me je prijel za roko in dejal: "Pohitimo, da predemo čimprej iz tega hodnika. Zdi se mi, da je vzdušje tu spodaj vendarle nevarno. Naprej!"

Po trideseth korakih smo se moral ustaviti. Del stropa se je udrl in zasul hodnik. Stati smo morali pod cesto in videl sem, da se je udrl še pred kratkim, verjetno zaradi pretresa težkih tovornih vozil, ki so odvažali podrtijo. Ker je bila nevarnost, da bi se podrl še sosednji deli, sem naročil, naj takoj izkopljejo s ceste rov, vse natančno preščejo ter ukrenejo vse potrebno, da bi preprečili morebitno nešrečo. Vrnili smo se skozi grobničo. Minogrede sem se prepričal, da so bila moja opazovanja točna.

Res je bila drugačna kot ostale tri. Skoraj tako kot živa. Njena koža je bila napeta, imela je odtenek barve in njen gladičelo se je svetilo. Se vedno je bila lepa in pri svetu sveče se mi je zdelo, da mežika izpod vek, da sledi našemu raziskovanju z zvijačnimi, prikritimi pogledi.

Ko smo prišli v zakristijo, sem moral sesti. Bil sem brez sape in kolena so se mi šibila.

"Pojasnitvam moram, je dejal arhivar, »kako sem prišel do trditve, da je ena izmed mumij tam spodaj Agata. Pojasnilo za to sem našel v kroniki, in sicer v nadaljevanju zgodovine tega samostana. Kuga, katere svečenica je bila Agata, se je vedno bolj širila in nazadnje je izbruhnil strahovit upor meščanstva. Nuno so skrivajale zaledovali in jo hoteli umoriti. Toda nevarnost je še bolj podžigala njeno slo. Počenjala je še hujše samopasnosti kot prej in začuda, našla si je mnogo čuvanje, mladih mož, ki so jo ljubili, čeprav so vedeli, da jih je okužila. Dejal sem že, da je moralna biti strašna ženska. Njena moč na telesu je bila brezmejna.«

Nekega dne pa je prišla pred samostan oborožena truma in zahtevala izročitev sestre Agate. Razkačenost ljudstva se je stopnjevala do skrajnosti in grozili so, da bodo naskočili samostan in ga požgali, če jim ne izroče zle nune. Opatinja je uvidela, da se bo treba razgrajati pogajati. Obljubila je, da bo Agata kaznovala in si je izprosila 3 dni odloga. Razsodnjem med razgrajati se je posrečilo, da so dosegli sporazum. Po pretekli treh dneh je prišla truma spet pred samostan in izvedela, da je sestra Agata nenadoma zbolela in umrla.

V kroniki ni pojasnila, ali je opatinji res prišel na pomoč slučaj ali pa so jo zaradi pomirivte z ljudmi umorili. Takratni časi so pa bila takli, da bi mogli tudi to domnevati s prečisočno verjetnostjo. Toda pričakovanega pomirjenja ni bilo. Čeprav je bil pogreb in so pogreznili v zemljo rakev ter postavili na grob kamen z imenom zle nune, so se začele razprtiti govorice, da sestra Agata še živi. Dostikrat se je že zgodilo, da ljudje v smrt zloglasnih ali pa zelo priljubljenih

oseb niso verjeli, tako je bilo tudi z Agato. Nuno so baje videli tu in tam, pripovedovali o njenih pohodih, na katerih je napadala mlade moške in nazadnje so bili prepričani, da so se v samostanu zlagali, da bi odvrnili pretečo nevarnost.

Ljudje pa, ki so verjeli v smrt sestre Agate, pa so se naenkrat spomnili, da so nene onečastile sveto pokopališko prst, ker so zagreble vanjo truplo zle nune poleg trupel častivrednih in poštenih meščanov. Zahtevali so, da je treba grob odpreti, da bi se prepričali, če je res nuna v njem. Strahovito je moralno biti sovraščvo, ki je zasledovalo to žensko!

Ko so v samostanu zvedeli za namene ogorčenih ljudi, so ponoči dvignili truplo iz groba in ga prenesli nazaj v samostan. Moja kronika riše vso pripovest tako, kot da je šlo tedaj za resen upor, ki je gnal meščane spet pred samostan, ko so našli prazen grob. Z okna so jim pokazali truplo nune, ljudje pa so proti njem metalni kamenje in kole, nekdo pa je celo ustrelil. In kronika pristavlja, da so med meščani najbolj razgrajali mladi možje, ki so Agato, dokler je bila še živa, najbolj in največ ljubili. Ko so v samostanu spoznali, da sestra Agata tudi po smrti ni varna pred zasedovanjem svojih sovražnikov, so truplo obdržali v samostanu in ga pokopali v grobniči, kjer so navadno skrivali trupla tistih nun, ki so jih iz kateregakoli vzroka umorili. To grobničo pa smo danes našli. Leži na poti, po kateri je zla nuna hodila na svoje podvige.

"Tako je", sem dejal.

"Sedaj mi pa morate povedati, kako ste prišli na misel, da smo našli zla nuno? Saj takrat še niste vedeli za konec moje zgodbe. Kako ste mogli ravno eno izmed mumij označiti kot sestro Agato? In kaj vas je privdelo do tega, da ste ravno sliko na omari povprašali, kako naj pridemo naprej?"

Kaj naj bi bil arhivarju rekel? Ali sem mu mogel pripovedovati o svojih nočnih prikazih? Poskušal sem ga spraviti na sled z vprašanjem.

"Ali med sliko nad omaro in med mrtvo žensko v rakvi, ki sem vam jo pokazal, niste opazili nobene podobnosti?"

"Nes, je dejal doktor in opazoval sliko, ki je bila zdaj v dopoldanski sončni svetlobi čisto jasna, »sicer pa bi si jo moral ogledati čisto ob blizu...«. Pristavil je lesto, ki je spletela v kotu in po njej splezal d oslike. Vendal slike ni mogel sneti s stene. Jaz... jaz mu nisem hotel pomagati. Poklical sem dva delavca v pomoč in sem ga zapustil, kajti nisem se mogel ostresti praznoverne misli, da je bolje, če ostane ta slika na steni. Prikazni mojih oči so zopet pri belem dnevu dobivale nad menoj neko nerazumljivo moč. Misli na nočne izlete se nikakor nisem mogel ostresti. Spoznal sem, da sem zapleten v zelo čudno in skrivnostno povest in z grozo sem občutil, da se ne bom mogel rešiti. Zdelo se, mi je, da je okoli mene mreža, prepletena z mislimi na zlo nuno.

(Dalje prihodnjic)